

Asia: VN/7696/2020

Valtioneuvoston asetus sähköverkkoihin asennettavien sähkön mittauslaitteistojen ja mittaustietoa käsittelevien tietojärjestelmien toiminnallisista vaatimuksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helen Sähköverkko Oy kiittää mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston asetusluonnokseen sähköverkkoihin asennettavien sähkön mittauslaitteistojen ja mittaustietoa käsittelevien tietojärjestelmien toiminnallisista vaatimuksista. Etäluettavien mittauslaitteistojen laajamittaiset uusinnat käynnistyvät lähivuosina ja nyt on oikea hetki määritellä seuraavan sukupolven mittauslaitteistoille asetettavat vaatimukset. Pidämme asetusluonnoksen kirjauksia pääosin kannatettavina. Erityishuomiota asetuksessa tulee kiinnittää siihen, etteivät mittauslaitteistoille asetettavat vaatimukset aiheuta verkkoyhtiöille ja siten myös asiakkaille tarpeettomia lisäkustannuksia esim. ennenaikaisina mittauslaiteuusintoina.

Alla kommentteja asetuksen keskeisiin vaatimuksiin:

2) mittauslaitteiston tulee mitata ja rekisteröidä sähköverkkoon syötetyn ja sähköverkosta otetun sähkön osalta vähintään kultakin taseselvitysjaksolta laskutuksen perusteena olevat pätö- ja loisenergia vaihekohtaisesti

Kommentti: mikäli näkökulma on tässä rajattu koskemaan pelkästään mittarin mittaamaa tietoa ja sen tarkoitus on korostaa ettei mittarilla tehdä netotusta tasejakson sisällä, on se ok. Mittaustietojen

rekisteröintiä eli tallentamista mittarille ei kuitenkaan tule taseselvitysjaksottain tehdä vaihekohtaisesti vaan vaiheiden summana.

Ehdotus: mittauslaitteiston tulee mitata sähköverkkoon syötetyn ja sähköverkosta otetun sähkön osalta pätö- ja loisenergia vaihekohtaisesti. Mittaustiedot rekisteröidään mittauslaitteistoon taseselvitysjakson mukaisesti eikä mittaustietoja netoteta mittarilla taseselvitysjakson sisällä. Mittauslaitteistolta tulee etälukea vähintään laskutuksen perustana olevat rekisteröidyt mittaustiedot kultakin taseselvitysjaksolta.

3) jakeluverkossa verkon käyttäjän tulee voida lukea maksettavan hinnan perusteena olevat mittaustiedot mittauslaitteiston näytöltä tai muun mittauslaitelainsäädännön vaatimusten ja eurooppalaisten standardien mukaisen käyttöliittymän kautta luentahetkeä edeltävän neljän kuukauden ajalta

Kommentti:

Asetuksessa täytyy määrittää, mitä mittauslaitteiston rekisteröimiä mittaustietoja näytöltä pitää pystyä lukemaan, jotta hankintavaiheessa osataan määritellä mittauslaitteiston toiminnallisuudet riittävän kattaviksi.

Mittauslaitteiston näytöllä näkyvien tietojen osalta tulee myös huomioida tietosuojavaatimukset. Tästä johtuen mittauslaitteiston näytöllä voidaan näyttää vain kumulatiivinen kokonaisenergia, koska muussa tapauksessa asiakkaan vaihtuessa mittauslaitteiston muistista tulisi pyyhkiä pois edellisen asiakkaan sähkönkäyttöön liittyvät laskutuksen perustana olevat tiedot.

4) mittauslaitteistossa tulee olla yksisuuntaisen tiedonvaihdon loppukäyttäjälle mahdollistava asiakasrajapinta, joka perustuu avoimeen ja päivitettävään eurooppalaiseen standardiin, joka on käytössä myös toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Asiakasrajapinnasta on saatava RJ-12-liittimen välityksellä enintään 10 sekunnin välein vaihekohtaisesti sähköverkosta otetun sähkön ja sähköverkkoon syötetyn sähkön virran, pätötehon, loistehon ja jännitteen tehollisarvot

Kommentti:

Näemme erittäin tärkeänä, että Suomessa käyttöön otettava yksisuuntainen asiakasrajapinta perustuu kansallisesti sovittuun, yhteen eurooppalaiseen standardiin ja fyysiseen liitintyyppiin.

5) mittauslaitteiston tulee rekisteröidä mittauslaitteiston havaitsema jännitteettömän ajan alkamis- ja päättymisajankohta;

Kommentti:

Asetuksessa tulee tarkentaa, tuleeko mittauslaitteiston havaita ja rekisteröidä jännitteettömyys vaihekohtaisesti, miten lyhyet sähkökatkot mittauslaitteiston tulee pystyä havaitsemaan ja millä aikasyklillä tieto etäluetaan mittauslaitteistolta.

6) mittauslaitteiston tulee kyetä havaitsemaan syöttävän sähköverkon nollavika, kun sähkönkäyttöpaikalla on sähkönkulutusta

Kommentti:

Sähköverkon nollavian (vaihejännitteiden epäsymmetrian) havaitseminen toimii jo nykyisillä mittareilla hyvin luotettavasti. Pelkästä mittauslaitteiston tekemästä havainnosta kuitenkin harvoin on hyötyä vaan mittauslaitteiston tulisi joko kytkeä sähköt pois päältä tai lähettää nollavikatieto hälytyksenä luentajärjestelmään. On kuitenkin huomattava, että esim. kerrostalojen monimittarikeskuksessa vaihejännitteiden epäsymmetria voi aiheutua myös mittauslaitteiston nollajohtimen irtoamisesta ilman että varsinaista nollavikaa näkyy huoneistossa.

7) mittauslaitteiston toiminnallisuutta määrittelevät ohjelmistot ja asetukset sekä mittaustietojen rekisteröintitiheys tulee olla päivitettävissä etäyhteydellä;

Kommentti:

Asetuksessa tulee määrittää, miten lyhyisiin mittaustietojen rekisteröintitiheyksiin verkonhaltijan tulee varautua uusia mittauslaitteistoja hankittaessa.

Verkonhaltijan mittaustietoa käsittelevän tietojärjestelmän tulee kerätä rekisteröidyt mittaustiedot mittauslaitteistolta mittaustiedon luentajärjestelmään vähintään joka kuudes tunti.

Kommentti:

Verkonhaltijan mittausjärjestelmien toteutustapa vaihtelee, eikä asetuksessa tule ottaa siihen kantaa. Asetusluonnoksen tekstistä jää epäselväksi, tarkoitetaanko tässä mittautietojen keräämistä etäluentajärjestelmään vai mittautiedon hallintajärjestelmään.

Ehdotus:

Verkonhaltijan tulee kerätä rekisteröidyt mittautiedot mittauslaitteistolta mittautiedon luentajärjestelmään vähintään joka kuudes tunti.

Mittauslaitteistossa tulee olla kuormanohjausrele, jonka avulla mittauslaitteisto kykenee vastaanottamaan ja panemaan täytäntöön tai välittämään eteenpäin viestintäverkon kautta lähetettäviä kuormanohjauskomentoja. Kuormanohjausrelettä ei kuitenkaan tarvitse olla mittauslaitteistossa, joka asennetaan yli 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla varustettuun sähkönkäyttöpaikkaan taikka sähkönkäyttöpaikkaan, joka sijaitsee kerrostalossa tai sitä vastaavassa moniasuntoisessa asuintalossa taikka liike- tai teollisuusrakennuksessa.

Kommentti:

Sulakekoon määrittäminen rajaamaan kohteita, joihin kuormanohjausrele asennetaan, on ongelmallinen. Verkonhaltijan tulee huolehtia, että kuormanohjausrele on kohteissa, joissa on ohjattavaa kuormaa, käytännössä sähkölämmitystä. Kuormanohjausreleen toiminnallisuutta määritettäessä on myös huomioitava, että valtaosa esim. rivitalojen sähkölämmitysohjauksista on kytketty vain yhteen mittauslaitteistoon eikä kuormanohjausreleen asentaminen muihin rivitalon mittauslaitteistoihin tuo lisähyötyä ilman lisämuutoksia kiinteistön sisäisiin johdotuksiin.

Voimaantulo

Kommentti:

Asetusluonnoksen vaatimusten mukaisia mittauslaitteistoja tulisi saada käyttöön mahdollisimman nopeasti. Asetuksen voimaantuloaika 1.1.2022 tulee kuitenkin vastaan hyvin pian ja tuolla aikataululla on haasteellista saada käyttöön kaikilta osin asetusvaatimukset täyttäviä mittauslaitteistoja.

Siirtymäsäännökset

Kommetti:

Siirtymäsäännösten osalta tulisi huomioida eri asiakasryhmien erilaiset tarpeet asetusluonnoksen määrittämille palveluille. Esim. kerrostalojen monimittarikeskuksissa tulisi olla mahdollista käyttää nykyisiä, varastossa olevia mittauslaitteistoja niiden elinkaaren loppuun vaikei niissä olisikaan RJ12-asiakasrajapintaa. Samoin yksittäisiin vikavaihtoihin tulisi kustannustehokkuussyistä pystyä käyttämään nyt käytössä olevia, olemassa olevaan järjestelmäympäristöön sopivia mittauslaitteistoja, mikäli ne keskeisiltä osin täyttävät asetusluonnoksen mukaiset velvoitteet.

Perustelumuistio

Asetusluonnoksen Perustelumuistiossa on todettu seuraavasti: Ehdotetun asetuksen soveltamisalaan kuuluvien mittauslaitteistojen ja mittautietoa käsittelevien tietojärjestelmien täysimääräinen käyttöönotto edellyttäisi myös muita muutoksia mittausasetuksen voimassa oleviin säännöksiin. Muutoksia on tarpeen tehdä muun muassa mittauslaitteiston luentaa koskeviin säännöksiin. Nämä muutokset on tarkoitus antaa myöhemmässä yhteydessä, ennen ehdotetun asetuksen voimaantuloa.

Kommentti:

Erittäin tärkeä kirjaus. Asetuksen nimi: ”Sähkön mittauslaitteistojen ja verkonhaltijan mittautietoa käsittelevän tietojärjestelmän toiminnalliset vaatimukset sähköverkossa” viittaisi siihen, että asetuksessa otettaisiin kantaa myös mittareilta saatavien tietojen hyödyntämiseen loppuasiakkaiden ja sähkömarkkinoiden tarpeisiin. Tätä on kuitenkin tehty vain pieneltä osin. Tietojen hyödyntämisenäkökulman puuttuessa on verkonhaltijan vaikea arvioida, ovatko tässä asetuksessa mittauslaitteistolle ja niiden luennalle asetetut vaatimukset riittävällä tasolla kun mittauslaitteistojen uusintoja lähdetään toteuttamaan seuraavaksi 10-20 vuodeksi. Helen Sähköverkko toivoo, että myös muut säännösmuutokset saataisiin toteutettua mahdollisimman nopeasti.

Kunnioittavasti,

Helen Sähköverkko Oy / Mittauspalvelut

Mika Nousiainen

mittauspäällikkö

Nousiainen Mika
Helen Sähköverkko Oy